

**PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ im. JANUSZA KORCZAKA
W WYSOKIEJ**

„Nie zmuszajmy dzieci do aktywności, lecz wyzwalamy aktywność.

Nie każmy myśleć, lecz twórzmy warunki do myślenia.

Nie żądajmy, lecz przekonujmy.

Pozwólmy dziecku pytać, powoli rozwijajmy jego umysł tak, aby samo wiedzieć chciało.”

(Janusz Korczak)

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp
2. Akty prawne
3. Sylwetka absolwenta Szkoły
4. Zadania i treści przyjęte do realizacji funkcji wychowawczej i profilaktycznej Szkoły
5. Sposoby i formy realizacji
6. Uczestnicy Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły
7. Plan pracy wychowawcy klasy
8. Ewaluacja Programu Wychowawczego – Profilaktycznego Szkoły

1. Wstęp

WYCHOWANIE to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

PROFILAKTYKA to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

To co łączy wychowanie i profilaktykę – jest to aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do których są prowadzone działania.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Program zawiera treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Chcemy, aby nasza Szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, Szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

2. Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Konwencja o Prawach Dziecka;
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;
- Karta Nauczyciela;
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia;

Najważniejszym zadaniem Szkoły jest wychowanie młodego człowieka w duchu mądrości i szacunku dla innych. To proces złożony i trudny, polegający na wskazywaniu dzieciom wartości, zasad i reguł, którymi mają się kierować w życiu oraz zaspakajaniu ich potrzeb.

Działania zawarte w Programie Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Wysokiej – są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby naszych uczniów. Wynikają one bezpośrednio ze specyfiki środowiska lokalnego, w którym funkcjonuje placówka.

Analizę tych potrzeb przeprowadziliśmy na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Brałszy pod uwagę następujące zagadnienia:

- zachowania uczniów;
- podstawowe funkcje rodziny;
- lokalizację szkoły;
- bazę Szkoły;

Oparliśmy się na :

- informacjach uzyskanych od rodziców na temat problemów wychowawczych z ich dziećmi;
- danych pochodzących z instytucji współpracujących ze Szkołą;
- opiniach uczniów, w tym członków Samorządu Uczniowskiego;
- obserwacji zachowań uczniów przez nauczycieli, specjalistów i pracowników placówki;

3. Sylwetka absolwenta Szkoły

Działania zawarte w Programie Wychowawczo – Profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiej sylwetki absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Uczeń kończący naszą Szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju.

Zgodnie z założeniami absolwent :

- Dbą o mowę ojczystą, ale równocześnie sprawnie posługuje się językami obcymi.
- Rozwija swoje talenty i zainteresowania. Zna swoje mocne strony, ma duże poczucie własnej wartości i świadomość nad jakimi cechami powinien jeszcze pracować.
- Posiada świadomość potrzeby ciągłego kształcenia i pogłębiania wiedzy.
- Jest samokrytyczny, samodzielny, odpowiedzialny za swoje czyny.
- Jest tolerancyjny w stosunku do innych kultur, wrażliwy na potrzeby innych ludzi. Charakteryzuje go poczucie akceptacji i szacunku do innych.
- Jest otwarty na drugiego człowieka, ceni sobie partnerstwo, posiada umiejętności i predyspozycje do współpracy w grupie.
- Jest patriotą, zna swoje prawa i obowiązki jako ucznia i obywatela naszego kraju. Jest sprawiedliwy i demokratyczny.
- Świadomie i odpowiedzialnie korzysta z technologii cyfrowych, zna zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu i mediów społecznościowych.
- Jest kreatywny i innowacyjny, otwarty na wszelkie nowości.
- Jest przedsiębiorczy, odważny i wytrwały w dążeniu do celu.
- Zdrowo żyje i dba o środowisko. Szanuje przyrodę, zarówno zwierzęta, jak i rośliny.
- Chętnie niesie pomoc, jest wrażliwy na potrzeby innych ludzi, jest aktywnym wolontariuszem.
- Jest kulturalny, charakteryzuje go szacunek do dóbr kultury, znajomość sztuki i potrzeba obcowania z nią.
- Absolwent szanuje swoje korzenie, ma świadomość skąd pochodzi i jest przywiązany do własnego regionu.

Po ukończeniu szkoły absolwent powinien nadal szanować tradycję szkolną, darzyć szacunkiem swoich wychowawców i nauczycieli, być pomocnym dla innych absolwentów tej szkoły, wyrażać się z godnością o miejscu i ludziach, którzy pracowali nad jego kształceniem i wychowaniem.

4. Zadania i treści przyjęte do realizacji funkcji wychowawczo – profilaktycznej Szkoły

1. Rozwój jednostki i kształtowanie własnej osobowości

- a) kształtowanie kultury osobistej,
- b) uczenie krytycznego odbioru tego, co niesie ze sobą kultura masowa,
- c) kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne,
- d) uczenie umiejętności poszanowania poglądów innych, wyrażania poglądów własnych i ich obrony oraz rozwijanie umiejętności prezentacji swego stanowiska, dialogu i współdziałania z innymi,
- e) kształtowanie postawy tolerancji dla odmienności rasowych, narodowych, światopoglądowych, wyznaniowych, kulturowych,
- f) rozwijanie indywidualnych zainteresowań, rozbudzanie potrzeby samodoskonalenia;
- g) wprowadzanie w świat kultury i sztuki, umożliwienie rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i duchowego drogą przeżyć estetycznych,
- h) stwarzanie sytuacji rozbudzających aktywność i twórczość,
- i) kształtowanie nawyków dbania o estetykę wyglądu własnego i najbliższego otoczenia,

2. Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich

- a) kształtowanie postaw szacunku wobec symboli narodowych (godła, flagi, hymnu państwowego) i bohaterów narodowych,
- b) rozwijanie i pogłębianie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej, narodowej i państwowej,
- c) rozwijanie poczucia wartości i przydatności indywidualnego i zespołowego działania na rzecz społeczności uczniowskiej, lokalnej, regionu i państwa,
- d) obchody świąt państwowych i rocznic historycznych,
- e) rozwijanie wiedzy o historii i kulturze własnego regionu i jej związkach z historią i kulturą narodu,
- f) nawiązywanie kontaktów z instytucjami zajmującymi się ochroną i pomnażaniem dziedzictwa kulturowego w regionie,

- g) udział w lokalnych inicjatywach kulturalnych,

3. Wychowanie zdrowotne - kształtowanie postaw prozdrowotnych

- a) promocja zdrowego stylu życia,
- b) kształcenie umiejętności samodzielnego dokonywania wyborów zachowań prozdrowotnych,
- c) uświadamianie zagrożeń związanych z nałogami,
- d) kształtowanie postaw dbałości o własny rozwój fizyczny, sprawność i odporność organizmu oraz o higienę ciała i otoczenia,
- e) propagowanie zdrowego stylu życia, organizowanie zajęć rekreacyjno - sportowych i turystycznych wspierających rozwój fizyczny,
- f) przygotowanie do racjonalnych zachowań w obliczu zagrożeń społecznych; ratownictwo w nagłych stanach zagrożenia życia,
- g) kształtowanie umiejętności interpersonalnych i umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- h) przekazywanie modeli aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu,

4. Wychowanie do życia w rodzinie

- a) uświadamianie roli rodziny w życiu człowieka,
- b) przygotowywanie do pełnienia ról w przyszłej rodzinie,
- c) rozwijanie poczucia więzi w rodzinie, stanowiącej rzeczywistość relacyjną,
- d) poszukiwanie i kształcenie tradycji rodzinnych,
- e) pomoc w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności związanych z okresem dorastania i dojrzewania,
- f) kształtowanie pozytywnych wzorów funkcjonowania rodziny,

5. Wychowanie człowieka świadomego zagrożeń cywilizacyjnych oraz kształtowanie postawy szacunku wobec przyrody i dbałości o środowisko naturalne

- a) poznanie współzależności między różnymi elementami środowiska oraz zrozumienie przyczyn i skutków ingerencji człowieka w świat przyrody,

- b) rozbudzanie wrażliwości na piękno i bogactwo świata przyrody,
- c) organizowanie działań służących poprawie stanu środowiska w najbliższym otoczeniu,
- d) poszerzanie wiedzy na temat ochrony środowiska i klimatu (czysta energia, zrównoważony przemysł, segregacja odpadów, itp.);
- e) uświadamianie zagrożeń (Cyberprzemoc, epidemie, kataklizmy, terroryzm, przestępczość, uzależnienia) i wskazanie możliwości przeciwdziałania im,

6. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne życie, przygotowanie do kontynuacji nauki i realizacji kariery zawodowej

- a) przygotowanie do świadomego planowania kariery,
- b) kształtowanie umiejętności planowania rozwoju własnego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych,
- c) poznanie podstawowych zasad etycznych życia gospodarczego i nabywanie umiejętności stosowania ich w życiu szkolnym (np. rzetelna praca, punktualność, dotrzymywanie danego słowa, wywiązywanie się z powierzonych funkcji i zadań, prawdomówność, uczciwość);
- d) poznanie i podkreślenie korzyści ze znajomości prawa w życiu codziennym (zasady życia społecznego) i jego wpływu na przyszłe życie;
- e) kształtowanie postawy właściwego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi (ze szczególnym uwzględnieniem aspektu oszczędzania) – edukacja finansowa;

7. Kształtowanie postaw proeuropejskich: wychowanie proeuropejskie

- a) uświadamianie wielowiekowych związków Polski z Europą,
- b) określenie miejsca i roli Polski i Polaków w integrującej się Europie,
- c) rozwijanie poczucia tożsamości europejskiej,
- d) zapoznanie z celami, podstawami ustrojowymi i instytucjonalnymi Unii Europejskiej oraz z zasadami funkcjonowania najważniejszych organizacji europejskich,
- e) uświadomienie korzyści procesu integracji z Unią Europejską jako środka prowadzącego do przyspieszenia transformacji ustrojowej i osiągnięcia warunków do rozwoju kraju,

- f) popularyzowanie wiedzy na temat krajów nauczanych w szkole języków,
- g) rozwijanie postawy ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur i obyczajów,
- h) umożliwianie uczniom nawiązywania kontaktów z młodzieżą z różnych krajów europejskich,

8. Rozwijanie samorządności uczniowskiej

- a) rozwijanie poczucia bycia współgospodarzem Szkoły,
- b) wdrażanie do rozwiązywania problemów o charakterze społecznym,
- c) kształcenie poczucia odpowiedzialności, rzetelności w szkole,
- d) budowanie poczucia tożsamości ze swoim otoczeniem,
- e) prezentowanie osiągnięć szkoły w środowisku,
- f) stosowanie procedur demokratycznych w działalności społeczności uczniowskiej (np. w wyborach opiekuna Samorządu Uczniowskiego i Rzecznika Praw Uczniów),

9. Organizacja czasu wolnego ucznia

- a) organizowanie różnych form wypoczynku i rekreacji,
- b) wycieczki o charakterze poznawczym,
- c) udział w zajęciach pozalekcyjnych i kołach zainteresowań,
- d) przygotowywanie imprez szkolnych,
- e) wyjścia do teatru, kina, muzeum,

10. Doradztwo zawodowe

- a) rozbudzanie potencjału edukacyjnego, zawodowego i psychologicznego każdego ucznia,
- b) przygotowanie uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia,
- c) kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy,
- d) organizowanie zajęć i warsztatów mających na celu poznanie siebie i własnych predyspozycji zawodowych,
- e) udział i współorganizowanie wyjazdów do instytucji rynku pracy, na targi pracy,
- f) organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów oraz z przedstawicielami uczelni wyższych,

- g) współpraca ze szkołami średnimi oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną,
- h) pomoc uczniom w świadomy planowaniu własnego rozwoju i podjęciu właściwych decyzji edukacyjno – zawodowych,

5. Sposoby i formy realizacji

Zadania wychowawcze i profilaktyczne realizowane są w ramach:

- lekcji przedmiotowych – zajęć, w czasie których na bazie podawanych wiadomości pojawiają się zagadnienia wychowawcze,
- lekcji wychowawczych – zajęć, w czasie których wychowawca i uczniowie danej klasy spotykają się i dokonują analizy problemów wychowawczych; ważnym elementem jest otwarta postawa wychowawcy na problemy młodzieży,
- zajęć pozalekcyjnych – dodatkowych form pracy w niewielkich grupach, gdzie spotyka się młodzież o określonych zainteresowaniach i umiejętnościach,
- akcji organizowanych przez Samorząd Uczniowski, stworzenie możliwości rozwijania demokratycznych form współżycia, współdziałania uczniów i przyjmowania współodpowiedzialności za jednostki i grupy, pielęgnowanie tradycji szkolnej i ceremoniału,
- różnorodnych imprez i form kulturalnych na terenie Szkoły – uroczystości szkolne związane z rocznicami i świętami narodowymi (przygotowywane wspólnie z młodzieżą),
- udziału uczniów w życiu w społeczności lokalnej i w ważnych wydarzeniach społecznych, np. udział w imprezach lokalnych, referendach, działalności organów samorządowych, wyborach do organów władzy państwowej i samorządowej itp.,
- wycieczek przedmiotowych i turystyczno – krajoznawczych – integrujących zespół uczniowski, jak również zawierających w sobie wiele sytuacji wychowawczych,
- konkursów i olimpiad przedmiotowych – dających młodzieży możliwość przedstawienia swoich osiągnięć, wiedzy i umiejętności,
- wystaw prac plastycznych przygotowywanych przez uczniów na terenie Szkoły i biblioteki,
- wyjść do placówek kulturalnych – teatru, muzeum, kina, na wystawy,
- indywidualnej pracy pedagogicznej z uczniem,

- akcji charytatywnych organizowanych przez wolontariat,
- akcji ekologicznych – młodzież inicjuje akcje lub bierze czynny udział w lokalnych przedsięwzięciach,
- zawodów i imprez sportowych – młodzież reprezentuje szkołę na turniejach i zawodach międzyszkolnych,
- współpracy z uczelniami wyższymi oraz instytucjami wspierającymi oświatę,
- zajęć z doradztwa zawodowego,
- zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie siebie, świat zawodów, rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych,
- zajęć grupowych dotyczących pomocy w planowaniu rozwoju zawodowego, pomocy w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych oraz pomocy w przygotowaniu teczek „portfolio”,
- udziału uczniów w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, którzy przybliżają specyfikę wykonywanego zawodu (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy),
- warsztatów oraz spotkań z przedstawicielami instytucji zewnętrznych, w tym wizyty studyjne z zakładach pracy,
- udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne,
- współpracy z przedstawicielami szkół średnich, uczelni wyższych, Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi,
- spotkań informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych celem poznania ofert edukacyjnych,
- wycieczek zawodoznawczych;
- poradnictwa indywidualnego i grupowego dotyczącego rozwijania postaw i umiejętności przedsiębiorczych,
- konkursów i projektów edukacyjnych związanych tematycznie z orientacją zawodową;
- spotkań indywidualnych z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu;
- stałego uaktualniania strony internetowej Szkoły,
- współpracy z rodzicami, która obejmuje:
 - a) kontakt natychmiastowy w niepokojących wypadkach wychowawczych (bezpośredni, telefoniczny, listowny),
 - b) kontakt stały podczas zebrań, wywiadówek i konsultacji,

- c) kontakt stały i współdziałanie z Radą Rodziców,
- d) spotkania z pedagogiem szkolnym,
- e) szkolenia tematyczne i warsztaty dla rodziców.

6. Uczestnicy Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy Programu:

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- znają i akceptują Program Wychowawczy - Profilaktyczny proponowany przez Szkołę;
- znają i akceptują Plan Wychowawczy - Profilaktyczny proponowany przez Szkołę;
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu Szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci;

Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie;
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- opracowują i realizują Program Wychowawczo – Profilaktyczny;
- opracowują i realizują Plan Wychowawczo – Profilaktyczny;
- koordynują pracę wychowawczo - profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;

- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec niego, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym;
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, Szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie;
- współpracują z rodzicami: włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy i Szkoły;
- współpracują z dyrekcją Szkoły, pedagogiem, psychologiem i pielęgniarką;
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, Policją, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Sądami Rodzinnymi;

Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w Szkole, podczas wyjazdów i wyjazdów szkolnych;
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach;
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności;

- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu;
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań;
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów;
- wspólnie z pedagogiem i psychologiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia;
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą;
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią;
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły;

Uczniowie, Samorząd Uczniowski:

- znają i przestrzegają normy zachowania obowiązujące członków społeczności szkolnej;
- znają i przestrzegają zasady w Regulaminie Samorządu Uczniowskiego
- współorganizują imprezy i akcje szkolne;
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa;
- okazują szacunek wszystkim uczniom, nauczycielom, pracownikom Szkoły;
- współtworzą społeczność szkolną i korzystają z prawa do samorządności;
- kierują swoim rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni;
- prowadzą zdrowy tryb życia, dbają o środowisko;
- okazują szacunek symbolom narodowym, utożsamiają się ze swoim krajem, tradycją i językiem;
- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych (Statut Szkoły, Program Wychowawczo – Profilaktyczny);

Pedagog i psycholog szkolny:

- prowadzą badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozują indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów;
- diagnozują sytuacje wychowawcze w Szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów;
- udzielają pomocy psychologiczno - pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- podejmują działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci;
- minimalizują skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiegają zaburzeniom zachowania oraz inicjują różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjują i prowadzą działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;
- pomagają rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspierają nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej;

7. Plan pracy wychowawcy klasy

Program Wychowawczo – Profilaktyczny przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą. Program jest realizowany we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami placówki przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Program jest przeprowadzany w zależności od stanu zasobów oraz od potrzeb danej klasy.

Każdy wychowawca mając do dyspozycji jedną godzinę zajęć wychowawczych w tygodniu, realizuje opracowany przez Zespół Wychowawców Program Godzin Wychowawczych. Program jest dostosowany do poziomu rozwojowego dziecka w wieku przedszkolnym, ucznia szkoły podstawowej oraz specyfiki problemów wychowawczych na danym poziomie. Tematyka oraz sposób realizacji Programu są regularnie konfrontowane z bieżącymi potrzebami uczniów, uzupełniane i aktualizowane przez Zespół Wychowawców oraz szkolnych pedagogów.

Zakres treści do realizacji uwzględniono w obszarach, które powinny być zrealizowane na wszystkich poziomach edukacji oraz w różnym zakresie.

1. Kultura osobista
2. Komunikacja interpersonalna
3. Poczucie własnej wartości i odpowiedzialności za siebie i rozwój własny
4. Wychowanie patriotycznej i obywatelskie
5. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, promowanie bezpiecznych zachowań

Poniżej szczegółowo omówiono treści poszczególnych obszarów.

Ad. 1. Kultura osobista

Obszar ten poświęcony jest zasadom kultury życia codziennego, w szczególności:

- Zapoznanie uczniów z historią i tradycjami Zespołu Szkolno –Przedszkolnego i najważniejszymi dokumentami: Statut Szkoły (WO), Punktowy System Oceniania (klasy IV –VIII), Przedmiotowe Systemy Oceniania.
- kształtowanie kultury osobistej (poznanie i stosowanie zasad savoir-vivre, kultura bycia nie tylko w szkole — ABC dobrego zachowania w miejscach publicznych);

- kształtowanie kultury języka (przeciwdziałanie agresji, w tym agresji słownej);
- kształtowanie przekonania, że właściwy sposób bycia jest gwarancją życzliwości otoczenia i powodzenia w życiu towarzyskim, zawodowym oraz społecznym (umiejętność postępowania, sztuka panowania nad sobą, najprostsze wyrazy uprzejmości w różnych sytuacjach);
- kształtowanie postaw tolerancji, szacunku do rówieśników, osób starszych, niepełnosprawnych;

Ad. 2. Komunikacja interpersonalna

Obszar ten poświęcony jest wyćwiczeniu prawidłowej relacji między uczniami, radzeniu sobie z emocjami, integracji zespołu klasowego, w szczególności:

- kształtowanie poczucia tożsamości z klasą i szkolną społecznością,
- integrowanie grup klasowych (rozpoznanie wzajemnych zainteresowań, oczekiwań i potrzeb) poprzez wspólne gry i zabawy psychologiczne,
- rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole poprzez procesy właściwego komunikowania się,
- uczniowie poznają strategie radzenia sobie ze stresem,
- rozwijane będą umiejętności w zakresie stosowania różnych technik uczenia się.
- Zasady komunikowania się - określenie czynników ułatwiających i utrudniających komunikowanie się między ludźmi, zwiększenie świadomości mechanizmów wpływających na proces komunikowania się, kształtowanie dobrej współpracy w grupie oraz w relacji uczeń - nauczyciel i inni pracownicy szkoły,
- Sposoby porozumiewania się z innymi. Poziomy porozumiewania, umiejętność słuchania innych,

Ad. 3. Poczucie własnej wartości i odpowiedzialności za siebie i rozwój własny

Obszar ten poświęcony jest kształtowaniu kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się:

a) W zgodzie ze sobą

- uświadomienie uczniom jak ważny wpływ na życie człowieka ma obraz własnej osoby (Obraz samego siebie. Od czego zależy, co składa się na obraz siebie – wygląd, umiejętności, cechy osobowości),

- kształtowanie postawy prozdrowotnej uczniów (wiedza o sobie samym, czyli rozumienie zasad funkcjonowania ludzkiego organizmu, w takim stopniu by ocenić stan swojego zdrowia)
- przygotowanie uczniów do poznania siebie w różnych aspektach (Kompleksy źródłem niebezpieczeństw – np. anoreksja, bulimia, samobójstwa),
- wyjaśnienie od czego zależy obraz własnej osoby oraz uświadomienie wpływ wielu czynników na jego kształt (Moje mocne i słabe strony),
- uczniowie uczą się jak radzić sobie z kompleksami wynikającymi z niewłaściwego obrazu własnej osoby (Bycie sobą w grupie społecznej, asertywne reagowanie na krytykę),
- Źródła stresu, wpływ na funkcjonowanie organizmu, sposoby unikania i pokonywania stresu, wskazanie prozdrowotnych sposobów rozładowania napięć emocjonalnych, uświadomienie konieczności wypracowania własnego wzorca reakcji na stres,
- Planowanie, organizowanie i ocena efektywności własnego uczenia się. Zapoznanie uczniów z zasadami higieny pracy umysłowej i technikami pomocnymi w uczeniu się.

b) W zgodzie z innymi

- zwrócenie uwagi na fakt przynależności do wielu różnych grup społecznych (np. rówieśnicy z klasy, grupa przyjaciół, rodzina, kluby i koła zainteresowań), które wywierają duży wpływ na sposób bycia i wartościowania,
- pokazanie, że znajomość i przestrzeganie prawa i zasad w życiu codziennym przynoszą korzyści dla nas, jak również dla innych ludzi (uwzględnienie zasad szkolnych i zasad współżycia społecznego);
- pokazanie, że przynależność do kilku grup jednocześnie może stanowić źródło konfliktów i wewnętrznych frustracji,
- doskonalenie sztuki komunikowania się bez agresji, ale i bez lęku czy zbędnej uległości,
- agresja - przyczyny powstawania tendencji do przemocy oraz mechanizmy jej przeciwdziałania,
- Pojęcie konfliktu, postawa wobec konfliktu. Doskonalenie umiejętności negocjacyjnych, sztuka konstruktywnej dyskusji,
- Niewłaściwe zachowania w grupie i sposoby zapobiegania im (donosicielstwo, obmawianie, wyśmiewanie itp.),

- Komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia,
- Rola agresji, wulgaryzmów i żargonu w wyrażaniu emocji i kształtowaniu kontaktów między ludźmi,
- Rozumienie zjawisk przemocy, sposoby przeciwdziałania przemocy,

c) Życie rodzinne

- przekazanie uczniom istotnych informacji o funkcjonowaniu rodziny, pomocnych w rozumieniu pewnych interakcji w chwili obecnej, ale także w przyszłości podczas zakładania własnej rodziny (Rodzina jako grupa społeczna. Funkcje rodziny),
- zwiększenie samoświadomości i zrozumienia prawidłowości rządzących życiem rodzinnym,
- uczniowie dokonają również analizy czynników utrudniających i ułatwiających kontakt między dziećmi i rodzicami zwłaszcza w sytuacji jego zaburzenia, w czasie gdy dzieci wchodzi w okres dorastania, (Kontakt z rodzicami – wzajemne interakcje),
- wskazanie na istniejące tendencje zmian w modelu rodziny (tendencje zmian w modelu rodziny),
- określenie własnej wizji rodziny oraz ról jakie spełniają jej członkowie (wychowywanie w rodzinie - podstawowe zasady wychowania, rola mężczyzny i kobiety w rodzinie),

d) Moje plany na przyszłość

Wybór: szkoły, uczelni, zawodu jest dokonywany często w sposób mało przemyślany i przypadkowy. Przedmiotem obszaru jest :

- kształtowanie postaw oraz zwiększenie świadomości wyboru swojej dalszej drogi życiowej, (kryteria wyboru szkoły i zawodu, określenie własnych preferencji),
- przygotowanie do świadomego planowania kariery, (wartość pracy),
- umożliwianie uczniom wykorzystywania zdobytej wiedzy i prezentowania swoich możliwości i zdolności, wspieranie rozwoju zainteresowań, (kształcenie i samokształcenie, ich związek ze zdolnościami, zainteresowaniami i rozwojem osobistym),
- analiza czynników wpływających na wybór oraz określenie własnych możliwości i preferencje,

- zapoznanie się z ofertą edukacyjną różnych szkół i uczelni (dalszy etap kształcenia - wybór świadomy czy przypadek)

e) Krok w dorosłe życie – doradztwo zawodowe

- uczniowie poznają tajniki sprawnego zarządzania czasem oraz umiejętności sporządzania dokumentów określonych procedurą ubiegania się o pracę (list motywacyjny, życiorys, kwestionariusz osobowy), sprawne zarządzanie czasem, ja na rynku pracy,
- przygotowanie do udziału w rozmowie kwalifikacyjnej z przyszłym pracodawcą poprzez określenie ogólnych zasad autoprezentacji, szuka autoprezentacji,
- wskazanie warunków osiągnięcia sukcesu przy zachowaniu poczucia sensu życia, zdrowia i radości,

Ad. 4. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie (edukacja patriotyczna i obywatelska)

Obszar ten poświęcony jest wychowaniu patriotycznemu i obywatelskiemu w szczególności:

- rozwój poczucia tożsamości narodowej,
- szacunek dla dokonań własnego narodu;
- przygotowanie uczniów do życia w państwie w duchu szacunku dla dziedzictwa kulturowego;
- szacunek do symboli narodowych, bohaterów narodowych;
- wychowanie do wartości poprzez kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich,
- kultywowanie tradycji szkoły (zapoznanie uczniów z historią, tradycjami oraz organizacją pracy szkoły)

Ad. 5. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, promowanie bezpiecznych zachowań (profilaktyka uzależnień)

- kształtowanie postawy prozdrowotnej uczniów (aktywne spędzanie czasu, prawidłowe odżywianie, świadomość zagrożeń wynikających z nałogów);
- uczniowie poznają przyczyny i skutki uzależnień od alkoholu, nikotyny, narkotyków,
- kształtowanie postaw odpowiedzialności w związku z dokonywanymi wyborami oraz asertywnych zachowań i odmawiania w sytuacji kontaktu ze środowiskami zmieniającymi świadomość,

- uczniowie poznają alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu,
- zwrócenie uwagi młodzieży na ważną kwestię zdrowego i aktywnego stylu życia oraz racjonalnej diety,
- kształtowanie przekonania, że aktywność fizyczna to nieodłączny, dający radość i satysfakcję element każdego dnia,
- poznanie i utrwalenie odpowiednich nawyków dotyczących odżywiania się,
- dostrzeganie czynników szkodliwych dla zdrowia człowieka w najbliższym otoczeniu (profilaktyka uzależnień);
- kształtowanie postawy szacunku do środowiska naturalnego (poszerzanie wiedzy na temat ochrony klimatu, oszczędności energii elektrycznej, papieru, segregacji odpadów, ochrony lasów, itp.);

8. Ewaluacja Programu Wychowawczego – Profilaktycznego Szkoły

W ustaleniu czy realizowany Program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. W tym celu na początku roku szkolnego i w trakcie jego trwania należy przeprowadzić wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankiety. Program wychowawczo – profilaktyczny opracowuje się na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego Programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny. Wnioski posłużą do wprowadzania zmian w Programie pod kątem zwiększenia skuteczności jego realizacji. Zmiany pozwolą wyeliminować ewentualne błędy, udoskonalać metody, modyfikować cele tak, aby Program spełniał oczekiwania uczniów, rodziców i nauczycieli. Przeprowadzone zostaną ankiety, które pozwolą ocenić, na ile Program Wychowawczo – Profilaktyczny realizuje założone cele.

Program został uaktualniony na podstawie przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej – Diagnoza stopnia aktywności uczniów w czasie wolnym od zajęć, Kultura spędzania wolnego czasu oraz Relacje rówieśnicze w zespole klasowym/szkolnym.

Narzędzia ewaluacyjne:

- informacje udzielane przez nauczycieli, uczniów i rodziców,
- analiza sprawozdań wychowawców z realizacji Planów Wychowawczo – Profilaktycznych;
- informacje zebrane podczas spotkań z rodzicami,
- informacje dotyczące współpracy z instytucjami wspomagającymi (m. in. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną);
- analizę sprawozdań opiekunów kółek i przewodniczących zespołów samokształceniowych,
- ankieta skierowana do nauczycieli, której celem będzie uzyskanie informacji na temat realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego i ewentualnej jego modyfikacji;
- analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno – środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez pedagoga i psychologa szkolnego, na podstawie zebranych danych;
- obserwacja i ocena zachowań uczniów;
- ankieta skierowana do uczniów, dotycząca ich postaw i zainteresowań, bezpieczeństwa w szkole, zagrożeń związanych z wykluczeniem społecznym;
- ankieta skierowana do rodziców, dotycząca najważniejszych zadań szkoły, bezpieczeństwa w placówce (w tym świadomości zagrożeń wynikających z uzależnień), współpracy, działań mających na celu rozwiązywanie problemów wychowawczych;
- analiza dokumentów – wyniki ewaluacji skuteczności podejmowanych działań wychowawczych i profilaktycznych w poprzednich dwóch latach szkolnych;